

Trondheim 31.03.2008

HØRINGSUTTALELSE OM FYLKEDELPLAN VINDKRAFT.

Innledning.

Viser til fylkesdelplan for vindkraft i Sør Trøndelag som nå er ute til høring.

Oversender herved min høringsuttalelse. Jeg begrenser meg til å gi en anbefaling til fylkespolitikere, noen generelle kommentarer om energisituasjonen samt en mer detaljert kommentar til to av saksdokumentene. Dette er det såkalte energinotatet (vedlegg 3) og dokumentet "Fylkesrådmannens innstilling".

Det første dokumentet (vedlegg 3) danner mye av selve grunnlaget for fylkesdelplanen og fylkesrådmannens innstilling. Dette dokumentet har såpass mange alvorlige feil og mangler at jeg vil hevde at hele høringsprosessen må gjentas med et oppdatert faktagrunnlag med mindre fylkespolitikere går inn for alternativ A.

Konklusjon

Gå inn for alternativ A.

Jeg oppfordrer fylkespolitikere å forkaste fylkesrådmannens innstilling, og isteden gå inn for alternativ A. Samtidig som man er tydelig på at Sør Trøndelag skal ta sin rimelige del av de nasjonale målet om 30TWh ny fornybar energi og energisparing gjennom andre tiltak.

Av andre tiltak er det da naturlig å peke på Enøk. Her er 0,25TWh allerede på plass i et eneste Enøk tiltak på Skogn. Deretter fornybar varmeproduksjon fra bio, avfall og grunnvarme. Og deretter ny produksjon av elkraft, men da kun fra oppgraderingsprosjekter av nett og eksisterende vannkraft -ref klimaforliket pkt 5,6. Summen av disse tiltakene vil være mer en tilstrekkelig for at vårt fylke kan sies å ta en rimelig del av det nasjonale målet på 30TWh.

Mye av dette er allerede i gang gjennom Enova. Vi snakker da om å forsterke og konsentrere innsatsen om de tiltakene som ikke innebærer massive naturinngrep først. Dette vil også gi raskere resultater sammenlignet med utbygging av vindkraft. Man trenger ikke søke konsesjon for å spare på strømmen. Trøndelag har allerede mer en nok vindkraft.

Med en slik innstilling vil fylkeskommunen vise politisk lederskap som vil være lett å få folkelig oppslutning om. Og folkelig oppslutning er en klar forutsetning for å vinne kampen mot klimaendringene.

Øvrige generelle kommentarer.

Alvorlig mangel i premissene for fylkesdelplanen.

Hva som skal være en "rimelige andel" for Sør Trøndelag av nasjonale mål er selvfølgelig helt grunnleggende for saken. Og like grunnleggende er det at Sør Trøndelags andel fordeles på de forskjellige alternative tiltakene som enøk, bio etc. i prioritert rekkefølge.

På dette punktet har fylkesdelplanen en alvorlig mangel. Derfor må dette inngå som en av hovedpremissene i planen. Det faktum at fylkesrådmannen her går inn for 2-3TWh vindkraft med henvisning til de nasjonale målene uten å definere hva som er en slik rimelig andel for Sør Trøndelag er i seg selv oppsiktsvekkende.

Avgjørende feil og mangler i faktagrunnlaget.

Hvis fylkeskommunen velger å gå inn for alternativ B eller C vil jeg hevde at energinotatet (vedlegg 3) gir et så feilaktig bilde av situasjonen at saken må sendes ut på en ny høring med et korrigeret faktagrunnlag.

Først vindkraft – så andre tiltak.

Fylkeskommunen skal ha ros for å utarbeide en fylkesdelplan for vindkraft i mangel av en ansvarlig nasjonal politikk på dette området. Man skulle selvfølgelig hatt en nasjonal plan for vindkraft, og det at vindkraftlobbyen har klart å stoppe dette er i seg selv en skandale.

At fylkesdelplanen for vindkraft kommer lenge før en fylkesdelplan for energi og miljø taler også sitt klare språk om manglende styring i denne turbulente tiden. Utbyggingsinteressene for vindkraft på land i har alt for stor grad har klart å sette agendaen både nasjonalt og regionalt, og forsøker nå å presse fram vedtak om vindkraftutbygging før de regionale politiske myndigheter rekker å lage en helhetlig samlet plan for alle klimatiltak. Dermed unngår de at vindkraft blir målt opp mot andre langt bedre tiltak både nasjonalt og regionalt. Minner om at en kWh vindkraft er ca 10 ganger dyrere for staten en f.eks fjernvarme og enøk.

Dette er i seg selv et argument for at fylkeskommunen å gå inn for alternativ A i fylkesdelplanen. Fylkeskommunen bør ikke la seg overstyres av sterke næringsinteresser på denne måten.

Vindkraft for eksport.

Det nå er vel kjent at Norge har nok elkraft også i et såkalt normalår. Se f.eks link:

<http://www.dagogtid.no/nyhet.cfm?nyhetid=1242>. Det er også en kjensgjerning at summen av alle tiltak i regi av Enova (Enøk + ny fornybar varme med mer.) begynner å vise seg i kraftstatistikken, og denne trenden vil øke framover. Det skulle da bare mangle. Enova har kontraktsfestet tiltak for over 10TWh allerede. Derav mesteparten innen Enøk! Derfor vil den nasjonale kraftbalansen styrke seg framover slik at gjennomsnittlig netto eksport av elkraft til Europa vil øke.

Når man så tilfører det norske kraftsystemet mer elektrisk kraft, vil dette føre til at gjennomsnittlig netto eksport fra Norge øker. Derfor vil all ny vindkraftutbygging langs Norskekysten gå til økt eksport. Og Sør Trøndelag er intet unntak. Selv om vi her har et regionalt underskudd. For det regionale underskuddet dekkes jo av import fra områder med overskudd. Minner om at Østlandet også har et stort regionalt "underskudd" uten at det har ført til massive vindkraftplaner rundt Oslo.

Det faktum at vi her snakker om å tillate utbygging av vindkraft i uberørt natur i Trøndelag for eksport er ikke belyst i fylkesdelplanen. Og dermed er en svært viktig premisse for planen feilaktig eller mangelfullt belyst. Derfor bør faktadelen omskrives slik at den gir et riktig bilde av situasjonen for den videre politiske behandling. For det politiske spørsmålet er: Hvilke naturinngrep og hvilke kostnader er vi villige til å ta for å øke eksporten av fornybar elkraft til Europa? Og hvor mye skal vi gjøre i Sør Trøndelag?

Kraftkrise i Midt Norge

På forskjellige steder i Fylkesdelplanen begrunnes behovet for ny vindkraft med faren for en kraftkrise i vår region. Samtidig sies det i vedlegg 3 at effektbalansen er "stram men handterbar" uten at ny vindkraft er tatt med. Det stemmer også godt overens med budskapet fra energiministeren som på det mye omtalte "kraftkrise" møtet på Hell 21. Januar i år slo fast at det ikke er noen kraftkrise i Midt-Norge. I verste fall var situasjonen anstrengt.

På samme møte sa også energiministeren at den nye kraftlinjen mellom Fardal i Sogn og Ørskog i Møre og Romsdal må bygges. Både for å øke importkapasiteten, og for å bedre forsyningssikkerheten på Møre. Iflg Agnar Aas i NVE vil dette tiltaket alene normalisere situasjonen i Midt-Norge. Linjen kan stå ferdig tidligst i 2012. Altså flere år før ny vindkraft av noe omfang i Sør Trøndelag eventuell kommer på nett. Det blir derfor feil slik det hevdes i faktagrunnlaget for fylkesdelplanen at 2-3 TWh ny vindkraft sammen med planlagt økt importkapasitet vil redusere risikoen for en "kraftkrise". Ny importkapasitet vil alene løse problemet. Det samme vil (selvfølgelig) redusert energiforbruk og tilførsel av ny energiproduksjon (oppgradering av vannkraft og fornybar varme). Det gjør derimot ikke vindkraft når det gjelder effektbalansen. For topp effekten kommer gjerne på kalde vinterdager, og da er det som regel lite vind.

Så dette dreier seg om vi skal akseptere denne typen naturinngrep i for å øke elkrafteksporten fra Norge.

Så vidt meg bekjent har ingen av partiene i Sør-Trøndelag gått til valg med en slik politikk for vår region. Derimot har flere partier argumentert for ny fornybar energi for å løse den regionale "kraftkrise". Og for å redusere innenlands CO2 utslipp. Når vi da vet at Norge allerede nå "skulper

Sivilingeniør Lars Eide, Svaleveien 8B, 7022 Trondheim

over" av fornybar vannkraft, er det åpenlyst at ny vindkraft ikke vil bidra til reduserte CO2 utslipp innenlands. Og når det gjelder den påståtte kraftkrisa i Midt-Norge, så løses den ved ny overføringskapasitet og/eller redusert forbruk alene. Altså uten at det forutsetter ny vindkraft i regionen.

KOMMENTAR TIL VEDLEGG 3 – ”NÆRMERE OM ENERGISITUASJONEN OG OVERFØRINGSNETT”

Alvorlige mangler i Energinotatet

I planprogrammet for fylkesdelplanen – del B, side 5 presiseres det at Energinotatet (vedlegg 3) er en viktig bakgrunn for planen. Dette er jeg enig i da mange av de fundamentale vurderinger og konklusjoner i planen bygger på dette notatet.

For at en slik høring skal være troverdig, er det avgjørende at de dokumenter som blir fremlagt av det offentlige gir en riktig og balansert virkelighetsbeskrivelse. Og dette danner da grunnlaget for høringen, og den videre politisk behandling.

Jeg vil hevde at så ikke er tilfelle, og at denne høringsrunden derfor må kjennes ugyldig. Jeg er ingen jurist, men jeg antar at lovverket om offentlig saksbehandling krever at sakspapirene skal gi et sakelig og riktig bilde av saken. Det er langt ifra tilfelle.

Nedenfor begrunner jeg dette ved å henvise til de enkelte kapitler og kommenterer de viktigste feilene eller unøyaktigheter.

Forbruk og produksjon.

Her slår man fast at det alminnelige forbruket i Midt-Norge går ned. Og etter tabellen opplyses det at – sitat: *”Økt kraftproduksjon og sparing er ikke lagt inn og vil forbedre situasjonen”*. Likevel legges det inn en økning på 0,5 TWh til alminnelig forbruk fra 2008 til 2012 i prognosene! Hvis dette viser seg å stemme kan man slå fast at den massive innsatsen som regjeringen legger opp til gjennom ENOVA ble fullstendig mislykket. Det er mye mer sannsynlig at vi vil se en betydelig nedgang i forbruk av elektrisk kraft til alminnelig forsyning. Minner om at Enova allerede har kontraktfestet betydelige besparelser eller ny fornybar produksjon i Midt-Norge allerede. Bare på Skogn skal det spares 250GWh. Derfor burde tabellen vist en reduksjon i el-forbruk til alminnelig forsyning. Og en lavere vekst innen kraftkrevende industri. Det samme gjelder el-kjeler som i økende grad vil bli erstattet av ny fornybar varme framover.

Tabellen er et svært viktig del av faktagrunnlaget, da det tallfester sannsynligheten for en anstrengt forsyningssituasjon med fare for særlig høye kraftpriser eller ekstraordinære tiltak. Da er det beklagelig at tallmaterialet har slike åpenbare feil.

Videre hevdes det at – sitat: *”Det framtidige kraftunderskuddet i Midt-Norge er derfor et resultat av ny kraftkrevende industri i Møre og Romsdal”*.

Dette er upresist. En presisering er at dette vil øke kraftunderskuddet i regionen.

Videre hevdes det – sitat: *”Ny vindkraft på 4-5 TWh (grensen for planlagt nett) vil i seg selv ikke dekke underskuddet, men vil sammen med planlagt importkapasitet føre til nok kraft til å unngå ”krise”, også i ekstreme tørrår.”*

Dette er direkte feil samtidig som det er en åpenbar logisk brist mellom dette utsagnet og tabellen ovenfor som jo viser et gap mellom importkapasitet og kraftbehov på 2,8TWh i 2008 som ”worst case”. Dette er viktig å påpeke fordi det gir et feilaktig bilde av betydningen til eventuell ny vindkraft som kan forlede til feilaktige konklusjoner.

Feilen ligger i at det hevdes at ny vindkraft sammen med planlagt økt importkapasitet vil avverge en ”krise” i et ekstremt tørrår. Sannheten er at økt overføringskapasitet i nettet vil alene eliminere denne risikoen for et kraftunderskudd i et ekstremt tørrår. Det er m.a.o ingen forutsetning med ny vindkraft, og langt mindre slike mengder som det vises til her.

Det er videre irrelevant å påpeke at 4-5 TWh ny vindkraft ikke vil dekke det regionale kraftunderskuddet som jo oppgies til i størrelsesorden 10TWh i 2012. Det som er relevant her er kraftbalansen importkapasitet medregnet. Og sannsynligheten for at samlet importkapasitet ikke skal være nok for å dekke kraftunderskuddet i et ekstremt tørrår. Ikke at region midt-Norge skal være selvforsynt.

Minner om at også østlandsregionen har et tilsvarende kraftunderskudd uten at det har ført til omfattende planer om vindkraft rundt Oslo.

Det er heller ikke redegjort for hvilket tiltak som øker importkapasiteten fra 12 til 16TWH fra 2010 til 2012. (antar at økningen i importkapasitet fra 2008 til 2010 er Nea-Järpstrømmen)

Nettkapasiteten:

Her påvises det at effektballansen i nettet fra 2010 er "stram men handterbar" i en ekstremsituasjon om vinteren (kaldt vær).

Videre hevdes det at – sitat: *"Det vil i den nærmeste fremtid være gasskraft og vindkraft sammen med energieffektiviseringstiltak som kan gå inn å bedre effektballansen i Midt-Norge."*

Dette er både upresist og delvis feil.

Feil fordi en ikke kan rekne med effektbidraget fra vindkraft i denne sammenhengen. Topplasten i nettet kommer ved særlig kalde perioder, og det er ofte i kombinasjon med stille vær. Og da er det lite å hente fra vindturbinene. Man kan derfor ikke ta med effektbidraget fra vindkraft i denne sammenhengen. Vindkraften vil bare redusere risikoen noe. Men ikke eliminere den.

Feil fordi både fornybar varme, ny vannkraft og oppgradering av vannkraft er utelatt.

Upresist fordi energiøkonomisering kan bidra (og bidrar allerede) mye raskere en ny vindkraft.

Uten forsinkende konsesjonsbehandlinger etc.

Gasskraft på Skogn er det gitt grønt lys til. Og dette kan bidra i beste fall om noen år etter en eventuell investeringsbeslutning, og antageligvis først etter at situasjonen er normalisert gjennom andre tiltak.

Videre sies det – sitat: *"Flere av Statnetts utbyggingsprosjekter er tenkt å ta opp en slik økt produksjon for så å føre denne inn i underskuddsområdet."*

Dette er upresist og delvis feil.

Feil fordi det er ingen forutsetning å "ta opp en økt produksjon" for å løse denne situasjonen. Det handler om å øke overføringskapasiteten til allerede eksisterende produksjon andre steder i landet og samtidig øke overføringskapasiteten mot Sverige.

De to viktigste prosjektene er utvidelsen av Nea –Järpstrømmen og Ørskog Fardal.

Utvidelsen av Nea –Järpstrømmen vil bedre effektbalansen med 200MW og tilsvarende importkapasiteten med 1,8 TWh. Dette tiltaket er allerede besluttet bygd. Her er det ikke snakk om å ta opp ny produksjon.

Ny kraftlinje mellom Fardal og Ørskog er under behandling hos NVE og kan stå ferdig tidligst i 2012. Ifølge energiminister Åslaug Haga må denne linjen bygges (Hell, 21 januar 2008) mest for å øke forsynings sikkerheten i regionen. Dette tiltaket vil alene eliminere risikoen for underskudd på effekt i en ekstremsituasjon samtidig som den selvfølgelig bedrer importkapasiteten betydelig. Her er det snakk om å legge til rette for å ta opp noe ny produksjon, men det er ingen forutsetning.

Reaktiv kompensering er et tiltak for å øke kapasiteten i eksisterende nett, og dette er for en stor del allerede gjennomført. Det er ingen forutsetning "å hente opp ny produksjon".

Namsos-Roan er utelukkende for å hente ut eventuell ny vindkraft.

Rana-Møre er hovedsakelig begrunnet ut ifra eventuell ny kraft i Helgelandregionen. Da hovedsakelig vindkraft.

Upresist fordi Roan- Trollheim ikke nevnes. (selv om dette kommenteres andre steder)

Mulige løsninger:

Under denne overskriften vises det til en sterkt forenklet og ufullstendig beskrivelse av muligheter. Samtidig som det er uklart hva som er målet. Jeg antar at målet er å sørge for tilgang på tilstrekkelig effekt og elektrisk energi til Midt-Norge. Slik at region Midt-Norge ikke lenger trenger å være et eget prisområde. Den saken ordner seg som nevnt ovenfor ved økt overføringskapasitet

alene uten at det forutsetter en eneste ny vindturbin. Og/eller ved tilsvarende redusert forbruk av elkraft gjennom enøk og ny fornybar varme som vil frigjøre elkraft.

Hvis derimot målet er at Midt-Norge skal være selvforsynt med elektrisk energi, så blir hele diskusjonen noe underlig. Betyr det at alle mer eller mindre kunstige regioner i Norge må være selvforsynt? Og betyr det at regioner med overskudd bør legge ned kraftproduksjon eller bare få lov til å eksportere ut av landet?

Selvfølgelig ikke. Minner igjen om at østlandsregionen har et tilsvarende underskudd av elkraft som dekkes ved import fra områder med overskudd. Akkurat som i Midt-Norge. Uten at det har ført til storstilte planer om vindkraftutbygging rundt Oslo. Forskjellen er at marginene mot en stram forsyningssituasjon i Midt-Norge er betydelig mindre, men dette løses da uten at det forutsetter ny vindkraft.

Kommentar til B

Dette er jo situasjonen i dag. Og en økning av nettkapasiteten er allerede gjennomført eller på gang (kondensatorbatteri + Nea-Järpstrømmen) Og en ny linje mellom Ørskog og Fardal er under behandling. Hvis den blir bygd vil den alene normalisere situasjonen. Men samtidig er denne linjen også en forutsetning for den såkalte "moderate" utbyggingen av vindkraft i Midt-Norge. For å kunne få eksportert ut topp effekten. Så med andre ord – hvis det blir en "moderat" utbygging av vindkraft i Midt-Norge, så fordrer det en utbygging av Ørskog Fardal. Men med denne linjen på plass vil ikke vindkraften være nødvendig for å avhjelpe den anstrengte situasjonen i regionen.

I den videre drøftingen (etter C) kan det virke som om målet nettopp er at region Midt-Norge må være selvforsynt (se ovenfor). Særlig uttalelsen – sitat: "*Og bare regional oppdekking vil fordre en massiv utbygging av ny kraftproduksjon*" tyder på dette. I så fall er dette en helt feilaktig vinkling, og konklusjonene blir deretter.

Dette er kanskje det viktige kapittelet i energinotatet, men samtidig det mest uklare. Dette er alvorlig fordi det gir et upresist og til dels feilaktig bilde av situasjonen og alternativene.

Mulige regionale energikilder.

A. Vindkraft.

Her vises det til den ledige kapasiteten på nettet etter de nevnte kraftlinjeutbyggingene. Og det hevdes at denne kapasiteten (1500MW) skal kunne brukes til 4-4,5 TWh vindkraft i Trøndelag. Dette er i beste fall unyansert. Verken Nea-Järpstømmen eller Ørskog-Fardal vil kunne frakte ny elektrisk kraft fra Trøndelagskysten til den kraftkrevende industrien på Møre. For å få til dette er man avhengig av Namsos-Roan, og høyst sannsynlig også en ny kraftlinje langs Trøndelagskysten fra Roan til Trollheimen. Pussig nok er denne store kraftlinjen som kun er trigget av vindkraftutbygging ikke nevnt i oppstillingen av nye kraftlinjer, selv om den er berørt i konklusjonen. Dette er beklagelig da det er med på å gi et feilaktig bilde av konsekvensene av den omtalte vindkraftutbyggingen. For både Namsos Roan og Roan-Trollheimen er utelukkende for å frakte ut vindkraft.

B. Gasskraft.

Her nevnes verken Industrikraft Møre sitt prosjekt knyttet til Hustadmarmor eller det aktuelle prosjektet på Nyhavna. Et av disse er det stor sannsynlighet for vil bli bygd. Og i så fall har det også betydning for det totale bildet. Igjen er denne utredningen svært mangelfull.

Under denne overskriften skulle det selvfølgelig vært belyst potensialet i andre energikilder. Klimaforliket har som mål 14TWh bioenergi, og en 20% økning i effektiviteten for nett og eksisterende vannkraft. I tillegg kommer et stort potensialet innen grunnvarme. At disse viktige faktorene utelates er i seg selv såpass alvorlig at hele vedlegget må skrives om.

Andre rammer:

Her blir mulighetene med ENØK berørt på en utilbørlig måte. Man sier – sitat: *”En måte å tvinge gjennom slike tiltak på kan for eksempel være gjennom prismekanismer i markedet, som på sin måte gjør det ugunstig å bruke mye strøm.”* Det som ikke nevnes er at regjeringen har allerede bevilget store beløp til ENOVA som har mange store ENØK prosjekter på gang. Ikke ved å skru opp prisen på elektrisk kraft. Men ved insentiver. Som for eksempel på Norske Skog hvor 50 millioner offentlige kroner trigger en besparelse på hele 0,25 TWh tilsvarende produksjonen til 100 vindturbiner! (minner om at de 500 millionene som er lovet som subsidier til vindkraft antas å gi 0,3-0,4 TWh!)

Her forbigår man et svært viktig virkemiddel som regjeringen satser store midler på, og som raskt kan gi betydelig forbedring av den lokale energisituasjonen.

For at denne høringsrunden skal funderes på et skikkelig grunnlag, må prognoser for ENØK på kort og mellomlang sikt inn i tallgrunnlaget.

Konklusjon:

Konklusjonen er både upresis og delvis feil.

Første setning er upresis – region midt-Norge har og vil ha et kraftunderskudd, og dette håndteres her som andre steder gjennom import alene. Og med allerede vedtatte nettutbygginger er det en minimal risiko for en såkalt ”krise”. Det vil si høye strømpriser og eventuelt ekstraordinære tiltak.

Tredje setning bekrefter at Statnett sier at økt nettutbygging eliminerer denne risikoen alene.

Fjerde setning er direkte feil, og henger ikke sammen med tredje setning. Her hevdes det indirekte at det er en forutsetning med 3-5 TWh ny vindkraft i tillegg til økt nettutbygging for å unngå en ”krise” i ekstreme tørrår.

Dette er direkte feil. Det er ingen forutsetning med ny vindkraft. Dette er viktig å påpeke fordi det kan føre til beslutninger om store naturinngrep basert på et feilaktig grunnlag.

Femte setning er også feil. Her hevdes det at – sitat: *”Det er i første omgang vind- og gasskraftverk som kan produsere betydelige mengder ny energi”*. Her ”glemmer” man bioenergi, ny vannkraft, oppgradering av eksisterende vannkraft (økt effekt + økt energi) og varmepumper. Minner om at grunnvarme også er produksjon av fornybar energi. I Sverige produserer de netto 10TWh – 5TWh el inn, 15TWh varme ut.

Dette er viktig å påpeke fordi man feilaktig gir inntrykk av at vind og gass er eneste alternativ.

Tiende setning er også feil. Her hevdes det at – sitat: *”Vindkraft synes å være den energiformen som raskest kan settes i stor produksjon.”* Samme feil som ovenfor.

Samlet sett er det alvorlig at konklusjonen er såpass misvisende og feilaktig.

KOMMENTAR TIL DOKUMENTET: "FYLKESRÅDMANNENS INNSTILLING."

Også dette dokumentet er preget av de feil og mangler som vi finner i vedlegg 3 (Energilotatet). Jeg skal begrense meg til å kommentere de viktigste punktene:

1. Under del II- Retningslinjer blir det hevdet at 3TWh vindkraft i Sør Trøndelag er i samsvar med planlagt nettkapasitet og at dette vil være i tråd med regjeringens mål om 30TWh fornybar energi innen 2016.
For det første så er regjeringens nasjonale mål 30TWh ny fornybar energi og spart energi innen 2016. Så her "glemmer" man hele Enøk området. Det er en alvorlig feil som bidrar til å gi et feilaktig bilde av situasjonen. Minner om at Enova allerede har kontraktfestet over 10TWh hvorav mesteparten er innen Enøk!
For det andre er det tendensiøst å hevde hele 3TWh ny vindkraft i Sør Trøndelag er i tråd med regjeringens mål. Det er urimelig at Sør Trøndelag alene skal ta hele 10% av hele det nasjonale målet, og helt urimelig at alt sammen skal taes på vindkraft. Like urimelig som at Sør Trøndelag skal ta 10% i vindkraft **pluss** alle de andre tiltakene.
Her mangler det en innledende klargjøring av hvilke mål det er rimelig at Sør Trøndelag skal ha i den nasjonale satsingen for å nå 30TWh. Og deretter en fornuftig avveining mellom de forskjellige tiltakene.
2. Under nasjonale mål og fylkesplanen blir 3TWh vindkraft omtalt som – sitat: "*en viss vindkraftutbygging.*" Denne språkbruken kan bare karakteriseres som manipulering. 3 TWh bare i vårt fylke er en omfattende utbygging. Vi snakker om en mengde som tilsvarer hele det nasjonale målet om vindkraft innen 2010, og en tredjedel av all vindkraft i Danmark. Og vindkraftanleggene vil prege landskapet langs hele kysten og til fjells.
3. Samme sted legger fylkesrådmannen til grunn at halvparten av det nasjonale målet på 30TWh skal taes med landbasert vindkraft. Og bruker dette som en begrunnelse for at Sør Trøndelag skal ta hele 20% av dette. Og at vi med dette vil ta vår del av det nasjonale målet.
Hele denne "konstruksjonen" er svært tendensiøst fordi:
 - Regjeringen har ikke tallfestet hvor mye som skal være vindkraft. Det eneste tallfestede målet er 3TWh vindkraft innen 2010, men dette er egentlig bakt inn i målet om 30TWh.
 - Ifølge klimaforliket så er målet for bioenergi 14TWh. Da mangler vi 16TWh.
 - Og for effektivisering av nett og eksisterende vannkraftanlegg er målet 20% tilsvarende i størrelsesorden 24TWh ny fornybar vannkraft.
 - Allerede nå har Enova fått til flere TWh spart energi, og de har mye mer på gang.
 - I tillegg kommer ny fornybar varme fra varmepumper. NVE anslår potensialet til å være 10-14TWh innen 2020.
 - Og det er allerede gitt konsesjon til en lang rekke nye små vannkraftanlegg.

M.a.o at vindkraft skal ta 50% eller 15TWh er "helt på jordet". I motsetning til alle de andre tiltakene, så har landbasert vindkraft store negative konsekvenser for natur og miljø i tillegg til store ulemper for samfunn og næringsliv.

Derfor bør vindkraften stilles i bero mens man konsentrerer innsatsen om de tiltakene som ikke har slike store negative konsekvenser.

4. Under "Alternativ B) Moderat vindkraftutbygging snarest mulig" blir det hevdet at det er uforsvarlig å ikke bygge ut landbasert vindkraft snarest mulig. Dette er en drøy påstand. Betyr det at de som måtte gå inn for alternativ A er uforsvarlige?
Jeg går ut ifra at fylkesrådmannen er enig i at en spart kWh eller en ny kWh fornybar varme er minst like bra for den globale klimakrisen som ny kWh fra vindkraft. Og at han er inneforstått med at staten ikke har uendelig med penger å bruke i klimakampen.
Da kan jeg opplyse om at ifølge offisielle tall fra Enova så koster en kWh spart energi gjennom Enøk eller en ny kWh ny fornybar varme skattebetalerene i overkant av 2 øre.
Mens vindkraftlobbyen sier de trenger minimum 20 øre pr kWh for å bygge ut vindkraft! Det betyr at vi i dag får nesten ti ganger større effekt ut av statens penger gjennom Enøk og ny

fornybar varme sammenlignet med vindkraft. Og det er ingen mangel på prosjekter. Vi kan bruke alle pengene på det beste alternativet. Da er det kanskje ikke så uforsvarlig likevel å gå inn for alternativ A?

5. Samme sted heves det at den visuelle virkningen av vindkraftanleggene må ansees som midlertidige da de kan fjernes etter utløpt konsesjonstid. Dette er en meget tvilsom påstand. Betyr det at fylkesrådmannen virkelig tror at dette vil bli tilfelle? At alle grunninvesteringer i vei og nett til mange milliarder skal legges brakk etter 25 år? Og hva med den visuelle virkningen av all veibyggingen i kupert fjell-landskap. Skal det også fjernes etterpå? Det vil selvfølgelig bli slik at konsesjonene vil bli forlenget når den tid kommer, og selve vindturbinene vil bli byttet ut når de har nådd moden alder – gjerne med noen enda større. Kun i helt spesielle tilfeller vil anleggene bli demontert. Og da ligger veiene der igjen og preger landskapet for evig tid. Vindkraft i en åker i Danmark er en ting. Men vindturbiner i kupert fjell i Norge må betraktes som et varig inngrep og behandles deretter.
6. Under "Drøfting av alternativene" fraråder fylkesrådmannen alternativ A bl.a med den begrunnelse at det vil ta for lang tid med en storstilt satsing på bio og enøk. Begge deler er feil. Satsing på bio og enøk vil nettopp gi raskere resultater en vindkraft. Bl.a fordi dette ikke forsinkes av forsinket av langvarige konsesjonsbehandlinger. Og dessuten til en mye lavere kostnad for staten. Dette er allerede godt i gang og kan intensiveres med økt trykk fra staten. Dessuten er et av de viktigste målene i klimapolitikken å legge om fra (fornybar) elkraft til oppvarming til fornybar varmeproduksjon. For på den måten å frigjøre elkraft til andre formål – i praksis til eksport. Og i tillegg å erstatte oljefyring med fornybar varme. Og på begge disse områdene vil ikke ny vindkraft bidra med noe som helst. Og så "glemmer" man grunnvarme og oppgradering av eksisterende vannkraft og nett.

I samme kapittel sies det – sitat: *"Alene vil ikke dette løse det regionale kraftunderskuddet, men sammen med utbygging av linjenettet vil man da ytterligere minske risikoen for "kraftkrise" i form av strømrasjonering eller igangsetting av mobile gasskraftverk."*

Første del av setningen avslører at hele grunnlaget er feil. Det kan ikke være et mål at region Midt-Norge skal være selvforsynt med elkraft med den store andel kraftkrevende industri som finnes i regionen.

Andre del av setningen er direkte feil. Planlagt utbygging av nettet vil eliminere risikoen for en "regional "kraftkrise". Uten at dette forutsetter en eneste vindturbin i regionen.